

Innleiing

Elevane som går Studiespesialisering skal velje programfag på vg2 og vg3. Dei kan velje tre programfag kvart av åra. Minst to av programfaga må dei ha begge åra, og desse to må vere frå same programområdet, anten realfag eller språk- og samfunnsfag.

Dei som vel R1 eller S1 matematikk, skal ikkje ha 2P matematikk. Desse elevane kan velje eit tretimarsfag eller eit ekstra programfag i vg2. Dei siste åra er det Teknologi og forskingslære X vi har tilbydd som tretimarsfag.

Elevar som ikkje har hatt framandspråk (utover engelsk) på ungdomsskulen, må har Spansk 2 som programfag i vg3.

Under er ein kort presentasjon av dei programfaga Sogndal vgs kan tilby no. I januar vil lærarar som har dei ulike programfaga presentere faga for elevane i 1ST-klassane. Då kan elevane stille spørsmål om dei ulike faga.

Elevane vel programfag i VIS i januar/februar, dei vel tre programfag, og eit reservefag som dei får om det ikkje går opp eller er fult på hovudfaga dei har vald. Faga blir sett saman i blokker slik at flest mogleg av elevane får dei fagkombinasjonane dei ønskjer.

Elevane kan bytte programfag dersom det er plass i gruppa, helst før skulestart. Er det for mange som vel eitt fag har elevar på programområdet fortrinnsrett. Er det framleis for mange, er det karakterar frå vg1 som avgjer kven som får faget.

Innhold

Realfag.....	3
Biologi.....	3
Biologi 1.....	3
Biologi 2.....	4
Kjemi.....	5
Kjemi 1.....	5
Kjemi 2.....	6
Fysikk.....	7
Fysikk 1.....	7
Fysikk 2.....	7
Informasjonsteknologi.....	8
Informasjonsteknologi 1.....	8
Informasjonsteknologi 2.....	9
Matematikk for realfag.....	10
Matematikk R1.....	10

Matematikk R2	10
Matematikk for samfunnsfag	11
Matematikk S1.....	11
Matematikk S2.....	11
Fag X	12
Matematikk X	12
Teknologi og forskingslære X.....	12
Samfunnsfag og språk	13
Marknadsføring og leiing.....	13
Marknadsføring og leiing 1.....	13
Marknadsføring og leiing 2.....	14
Næringslivsøkonomi	15
Økonomistyring	15
Økonomi og leiing.....	16
Rettslære	17
Rettslære 1	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Rettslære 2	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Politikk, individ og samfunn	17
Sosiologi og sosialantropologi	18
Politikk og menneskerettar	19
Psykologi.....	20
Psykologi 1.....	20
Psykologi 2.....	20
Engelsk.....	21
Engelsk 1 (vg2).....	21
Engelsk 2 (vg3).....	22
Framandspråk.....	23
Fransk 1 og 2.....	23
Tysk 1 og 2	24
Tysk 3	25
Spansk programfag – spansk 2 vg3	26
Medie- og Informasjonskunnskap 1.	27
Medie- og Informasjonskunnskap 2	27

Realfag

Biologi

Biologi 1

Heng saman med Biologi 2. Biologi 2 kan takast uavhengig av Biologi 1

Innhald i faget:

- Den unge biologen (forskning, forsøk, fagartiklar, feltarbeid)
- Cellebiologi (funksjon, bygnad og transport i celler)
- Fysiologien til mennesket (organsystem, hormon – og nervesystem, immunforsvar)
- Funksjon og tilpassing (organsystem, transport, formeiring og tilpassing hjå planter og dyr)
- Biologisk mangfald (variasjon i art og populasjonar)

Arbeidsmåtar:

- Ekskursjon til Hafslo i juni (ei overnatting)
- Systematikkprosjekt
- Elevøvingar og rapportskriving
- Teori og oppgåveløysing

Kvifor velje faget?

Biologi er eit fag som er svært viktig i samfunnet i dag med alt som skjer til dømes innan bioteknologi og miljø.

Ei god hjelp til å forstå spørsmål ein kjem borti i dagleglivet, til dømes årsaker til sjukdomar, etiske spørsmål knytt til bioteknologi og om samanhengar i naturen

Ein får arbeida litt praktisk

Eit godt støttefag til dei andre realfaga og til mange av samfunnsfaga

Yrke der ein vil få bruk for dette faget: Alle yrke innan biologi – og helsefag, til dømes forvaltning, forskning, lege, sjukepleie og elles yrke knytt til politikk og samfunn

Eksamensform: Munnleg

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng.

Biologi 2

Heng saman med Biologi 1, men kan takast uavhengig av Biologi 1

Innhald i faget:

- Den unge biologen (forskning, forsøk, fagartiklar, feltarbeid)
- Energiomsetning (Enzym, fotosyntese og celleanding)
- Genetikk (DNA, proteinsyntese, celledeling, arv)
- Bioteknologi (GMO, kloning, stamceller, gendiagnostikk og genterapi)
- Økologi (levevis og tilpassing, populasjonsutvikling, endringar i økosystem, krinslaupa)
- Evolusjon (evolusjonsteorien, utvikling av livet på jorda, endring av populasjonar og utvikling av nye artar)

Arbeidsmåtar:

- Ekskursjon til Aurlandsdalen i august/september (3 dagar)
- Objektsamling
- Elevøvingar og rapportskriving
- Teori og oppgåveløysing
- Legg vekt på skriftleg arbeid i faget

Kvifor velje faget? Biologi er eit fag som er svært viktig i samfunnet i dag med alt som skjer til dømes innan bioteknologi og miljø.

Ei god hjelp til å forstå spørsmål ein kjem borti i dagleglivet, til dømes årsaker til sjukdomar, etiske spørsmål knytt til bioteknologi og om samanhengar i naturen

Ein får arbeida litt praktisk

Det er eit godt støttefag til dei andre realfaga og til mange av samfunnsfaga

Yrke der ein vil få bruk for dette faget: Alle yrke innan biologi – og helsefag, til dømes forvaltning, forskning, lege, sjukepleie og elles i arbeid knytt til politikk og samfunn.

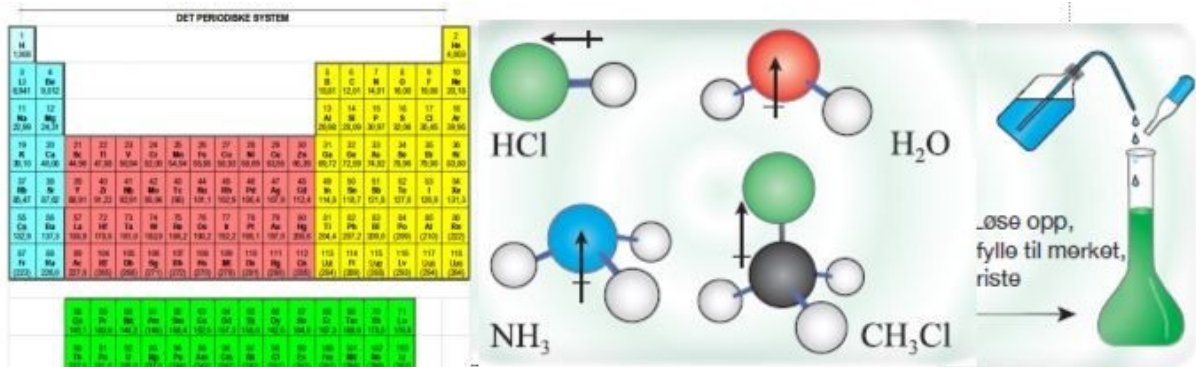
Forkunnskapar: Det er god hjelp å kunna litt naturfag

Eksamensform: Skriftleg eller munnleg

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng.

Kjemi

Kjemi 1

Heng saman med: Krev kjemi 1 for å ta kjemi 2

Innhald i faget:

- Kjemisk språk og modeller
- Metodar og forsøk
- Vatnkjemi
- Syrer og baser
- Organisk kjemi

Arbeidsmåtar:

- Teori og oppgåveløysing
- Elevøvingar og rapportskriving
- Legg vekt på praktisk arbeid i faget og at teori og praksis heng saman.

Kvifor velje faget?

- Likar realfag
- Relevant i svært mange studie
- Godt støttefag til fysikk, matte, biologi og dei fleste andre fag
- Likar øvingar og praktisk arbeid
- Viktig fag for å forstå naturen
- Interesserte og motiverte medelver.

Kva yrke vil ein vere attraktiv for med dette faget? Kjemikar, lærar, farmasøyt, lege, veterinær, forskar, ingeniør, geolog, næringsmiddelteknolog, bioteknolog, sjukepleiar, miljø- og naturforvaltar og mange fleire.

Gode forkunnskapar å ha om du skal ta faget. Fordel å kunne ein del naturfag og matematikk.

Eksamensform : Munnleg-praktisk.

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng.

Sjå også lenke for utfyllande informasjon om faget: <http://www.udir.no/kl06/KJE1-01>

Kjemi 2

Heng saman med: Krev kjemi 1 for å ta kjemi 2

Innhald i faget:

- Forsking
- Analysar
- Organisk kjemi
- Materiale
- Redoksreaksjonar

Arbeidsmåtar:

- Teori og oppgåveløysning
- Elevøvingar og rapportskriving
- Legg vekt på praktisk arbeid i faget og at teori og praksis heng saman.

Kvifor velje faget?

- Likar realfag
- Relevant i svært mange studie
- Godt støttefag til fysikk, matte, biologi og dei fleste andre fag
- Likar øvingar og praktisk arbeid
- Viktig fag for å forstå naturen

Kva yrke vil ein vere attraktiv for med dette faget? Kjemikar, lærar, farmasøyt, lege, veterinær, forskar, ingeniør, geolog, næringsmiddelteknolog, bioteknolog, sjukepleiar, miljø- og naturforvaltar og mange fleire.

God forkunnskap å ha om du skal ta faget. Fordel å kunne ein del naturfag og matematikk.

Eksamensform : Munnleg-praktisk og/eller skriftleg

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng.

Sjå også lenke for utfyllande informasjon om faget: <http://www.udir.no/kl06/KJE1-01>

Fysikk

Fysikk 1

Forkunnskapar: Bør ha hatt matematikk 1T for å ta faget

Heng saman med: Matematikk R1 eller S1

Innhald i faget: Fart og akselerasjon, Newtons lover, potensiell og kinetisk energi, temperatur og trykk, kollisjonar og støyt, friksjon, atomfysikk, kjernefysikk, klassifisering av stjerner, stjernenes livssyklus, elektrisitet, stråling og klima.

Korleis jobbar de i faget: Vi gjennomgår og diskuterer teori, reknar oppgåver, gjer eksperiment, programmerar litt.

Kvifor velje faget? Viss du likar matematikk og naturfag, har du eit godt utgangspunkt for å velje fysikk. I fysikk vil du lære meir om korleis små og store ting rundt deg er bygd opp, frå atomnivå og opp til stjernene i verdsrommet. Vi reknar mykje i dette faget, og nyttar likningar og formlar allereie frå første kapittel. I tillegg har fysikk ein del praktiske innslag med elevøvingar. Fysikk utviklar evna di til å utvikle logiske resonnement, noko som har stor overføringsverdi til andre fag.

Kva yrke vil ein vere attraktiv for med dette faget? Ein kan sikte seg inn på studiar i realfag; til dømes sivilingeniør. Realistar med fysikk i fagkrinsen jobbar også innanfor finans, sjukehus, offentleg administrasjon, undervisning, formidlingsarbeid og mykje anna.

Eksamensform: Munnleg-praktisk (munnleg eksamen med eksperiment)

Fordjupningspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng.

Fysikk 2

Forkunnskap Fysikk 1

Innhald i faget:

Vektorar, rørsle i to dimensjonar, krumlinja rørsle, gravitasjonsfelt, elektriske felt, ladde partiklar, magnetisme, induksjon og bærekraftig energiproduksjon, relativitetsteori, kvantefysikk, .

Korleis jobbar de i faget: Me gjennomgår og diskuterer teori, reknar oppgåver, programmerer, gjer eksperiment.

Kvifor velje faget? Faget er ei naturleg oppfølging av Fysikk 1. Vi introduserer matematiske verktøy som vektorrekning og integrasjon. Dermed kan me jobbe med andre tema enn i Fysikk 1.

Kva yrker vil ein vere attraktiv for med dette faget? Ein kan sikte seg inn på studiar i realfag; til dømes sivilingeniør. Realistar med fysikk i fagkrinsen jobbar også innanfor finans, sjukehus, offentleg administrasjon, undervisning, formidlingsarbeid og mykje anna.

Eksamensform: Skriftleg eller munnleg-praktisk (munleg eksamen med eksperiment)

Fordjupingspoeng: Faget gir 1 realfagspoeng.

Sjå også lenke for utfyllande informasjon om faget: <https://www.udir.no/lk20/fys01-02>

Informasjonsteknologi

Informasjonsteknologi 1

Heng saman med:

Informasjonsteknologi 2

(faga kan takast uavhengig av kvarandre)

Innhald i faget :

- Oppsett, utvikling og drifting av dynamiske nettsider ved hjelp av HTML, CSS og JavaScript
- Programmering av nettsider og applikasjonar
- Dagsaktuelle problemstillingar i informasjonssamfunnet som t.d. personvern, opphavsrett, datatryggleik, og samfunnsmessige verknadar av informasjonsteknologi

Korleis jobbar de i faget: Opplæringa i faget legg vekt på bruk av informasjonsteknologi i praktiske samanhengar, og mykje av arbeidet i faget skjer ved utvikling av nettsider og applikasjonar. Faget legg opp til kommunikasjon og samarbeid.

Kvifor velje faget?: Faget eignar seg for dei som trivst med problemløysing, kreativ og logisk tenking, og grafisk design. Programmering og digitale ferdigheiter er blant dei mest etterspurde kompetansane i dagens arbeidsliv. Programfaget informasjonsteknologi er eit realfag, men det har også sterke koplingar til vitskap, mediefag, samfunnsfag og økonomi. Programfaget gir difor eit godt grunnlag for studie innan ulike fagområda og for vidareutvikling av kompetanse i yrkeslivet.

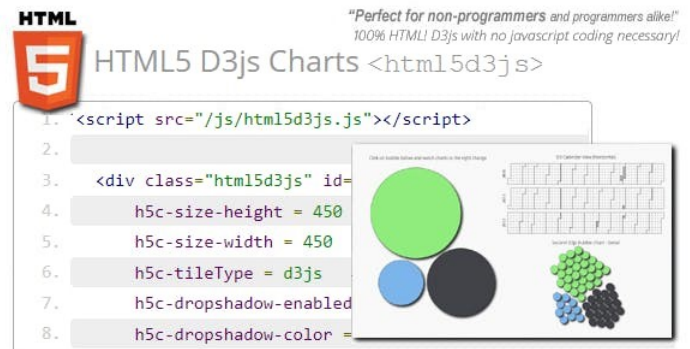
Kva yrker vil ein vere attraktiv for med dette faget?: Faget har ein sentral posisjon i eit breitt spekter av fagfelt, t.d. ingeniørfaget, naturvitskap, økonomi og administrasjon, media og kommunikasjon.

Forkunnskapar: Det krevst ingen spesielle forkunnskapar for å kunne ta faget

Eksamensform: Munnleg-praktisk

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng

Heng saman med: Informasjonsteknologi 1
(faga kan takast uavhengig av kvarandre)

Innhald i faget:

- Programmering av nettsider og applikasjonar
- Objektorientert programmering
- Systemutvikling, testing og dokumentasjon
- Dagsaktuelle problemstillingar i informasjonssamfunnet knytte til etiske dilemma og datasikkerheit

Korleis jobbar de i faget: Opplæringa i faget legg vekt på bruk av informasjonsteknologi i praktiske samanhengar, og mykje av arbeidet i faget skjer ved utvikling av nettsider og applikasjonar. Faget legg opp til kommunikasjon og samarbeid.

Kvifor velje faget?: Faget eignar seg for dei som trivst med problemløysing, kreativ og logisk tenking, og grafisk design. Programmering og digitale ferdigheiter er blant dei mest etterspurde kompetansane i dagens arbeidsliv. Programfaget informasjonsteknologi er eit realfag, men det har også sterke koplingar til vitenskap, mediefag, samfunnsfag og økonomi. Programfaget gir difor eit godt grunnlag for studie innan ulike fagområda og for vidareutvikling av kompetanse i yrkeslivet.

Kva yrker vil ein vere attraktiv for med dette faget?: Faget har ein sentral posisjon i eit breitt spekter av fagfelt, t.d. ingeniørfaget, naturvitskap, økonomi og administrasjon, media og kommunikasjon.

Forkunnskapar: Det krevst ingen spesielle forkunnskapar for å kunne ta faget

Eksamensform: Skrifteleg eller munnleg-praktisk

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng

Matematikk for realfag

Matematikk R1

Forkunnskap: Matematikk 1T

Innhald i faget:

- Potensar og logaritmar
- Grenseverdiar og kontinuitet
- Derivasjon
- Funksjonslære
- Omvende funksjonar
- Vektorar i planet
- Parameterframstillingar
- Modelling

Korleis jobbar de i faget: Mykje oppgåverekning, med og utan digitale hjelpemiddel, som kalkulator og Geogebra. Progammering i Python.

Kvifor velje faget? R1 er eit nyttig fag viss ein skal velje realfag, men kan kombinerast med andre fagområde óg. Er nødvendig for å ta R2.

Kva yrke vil ein vere attraktiv for med dette faget? Yrke innan realfag, teknologi, økonomi, finans, medisin, undervisning, forskning, m.m.

Eksamensform: Skriftleg eller munnleg eksamen

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng.

Matematikk R2

Forkunnskap: Matematikk R1

Innhald i faget:

- Integrasjon, analytisk og numerisk
- Trigonometri
- Vektorar i rommet
- Modelling
- Talfølgjer og rekker

Korleis jobbar de i faget: Mykje oppgåverekning, med og utan digitale hjelpemiddel, som kalkulator og Geogebra. Progammering i Python.

Kvifor velje faget? Gjev godt grunnlag for vidare studiar innanfor realfag og teknologi, men også andre fag. Mange studie har R2 som inntakskrav.

Kva yrke vil ein vere attraktiv for med dette faget? Yrke innan realfag, teknologi, økonomi, finans, medisin, undervisning, forskning, m.m.

Eksamensform: Skriftleg eller munnleg

Fordjupingspoeng: Faget gir 1 realfagspoeng

Matematikk for samfunnsfag

Matematikk S1

Forkunnskap: Bør ha 1T som forkunnskap (kan veljast med 1P)

Innhald i faget:

- Mengdelære
- Likningar og ulikskapar
- Potensar
- Logaritmar
- Kontinuitet og grenseverdiar
- Derivasjon
- Sannsynsrekning

Korleis jobbar de i faget: Mykje oppgåverekning, med og utan digitale hjelpemiddel, som kalkulator, Geogebra og programmering med python.

Kvifor velje faget? Ein må velje eit matematikk fag på vg2. S1 er eit nyttig fag viss ein skal velje realfag, men kan kombinerast med andre fagområde og. Er nødvendig for å ta S2.

Kva yrke vil ein vere attraktiv for med dette faget? Yrke innan økonomi, finans, teknologi, medisin, undervisning, forskning, m.m.

Eksamensform: Skriftleg eller munnleg

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng.

Matematikk S2

Forkunnskap: Matematikk S1

Innhald i faget:

- Talfølgjer og rekker
- Algebra
- Logaritmar og eksponentialfunksjonar
- Derivasjon og funksjonslære
- Økonomiske modellar
- Sannsynsfordelingar og statistikk.

Korleis jobbar de i faget: Mykje oppgåverekning, med og utan digitale hjelpemiddel, som kalkulator og Geogebra.

Kvifor velje faget? Gjev godt grunnlag for vidare studiar innanfor økonomi, finans, teknologi, medisin, undervisning, forskning, m.m.

Kva yrke vil ein vere attraktiv for med dette faget? Yrke innan økonomi, finans, teknologi, medisin, undervisning, forskning, m.m.

Eksamensform: Skriftleg eller munnleg

Fordjupingspoeng: Faget gir 0,5 realfagspoeng

Fag X

Elevar som vel eit programfag i matematikk skal ikkje ha faget 2P. Dei kan velje eit tretimarsfag, kalla Fag X, eller dei kan velje eit fjerde programfag.

Matematikk X

Krev Matematikk 1T for å ta faget

Innhald i faget: Primal og divisorar, kongruensar og kodar, trigonometri og komplekse tal, sannsynsfordelingar og statistikk.

Korleis jobbar de i faget: Mykje oppgåverekning, med og utan digitale hjelpemiddel, som kalkulator og Geogebra.

Kvifor velje faget? Matematikk X er eit vg2-fag og det er nyttig å velje dette dersom ein vel R1. Ein blir kjent med fleire sentrale emne i matematikken utover dei ein møter i R1. Dessutan gjev faget ekstra reknetrening. Matematikk X bidreg altså til eit breiare fagleg grunnlag for vidare studiar innan realfag.

Kva yrker vil ein vere attraktiv for med dette faget? Yrker innan realfag og teknologi, undervisning, forskning, m.m.

God forkunnskap å ha om du skal ta faget? 1T. Anbefalt å velje faget i kombinasjon med R1.

Eksamensform : Munnleg eksamen.

Teknologi og forskingslære X

Innhald i faget :

- Kretsteknikk: Elektrisitetstlære, kretskomponentar og kretsbygging.
- Programmering og bruk av mikrokontrollere
- Innhente og analysere data frå forsøk. Her nyttast programmering og mikrokontrollere.
- Utvikle og teste funksjonelle produkt ved bruk av m.a. loding og 3D-printing.

Kvifor velje faget?: Faget gjer erfaring med realfag i praksis og har ein teknologisk profil. Fyrste halvår går med til å lære dei grunnleggande teknikkane i kretsbygging og programmering. Undervisninga er prosjektbasert og vi nyttar teori frå realfaga til å undersøkje og forstå korleis ei rekkje moderne produkt fungerer. Gradvis vil vi sameine den analoge verda med den digitale ved bruk av mikrokontrollere. Etter jul aukar prosjekta i omfang og vi skal nytte dei ulike teknikkane til å utvikle meir samansette automatiske produkt som robotar og radiostyrte biler. Vurdering i faget kan variere, men vil vere knytt til dei ulike prosjekta.

Faget eignar seg spesielt godt for dei som ynskjer å forstå korleis realfaga nyttast i praksis og for dei som er glad i å skru ting ifrå kvarandre «berre for å sjå kva som er inni». Kritisk tenking, kreativitet og eit ynskje om å skapa noko er sentralt for å lykkast i faget.

Eksamens form : Munnleg-praktisk.

Samfunnsfag og språk

Marknadsføring og leiing

Marknadsføring og leiing 1

Marknadsføring og leiing 1 er eit praktisk og levande fag. Faget inneheld sjølvstøtt ein del teoriar og modellar du må kunne, men du vil straks sjå nytten av å lære dei når du skal arbeide med dei ulike emna i faget.

Vi ønskjer å skape nærleik til det verkelege livet og bruker aktuelle døme som viser den rolla marknadsføring har i samfunnet. På den måten ønskjer vi å byggje bru mellom teori og praksis. Oppgåveløysing er ein viktig del av læringa og vi har varierte arbeidsmetodar slik som blant anna bruk av film, dokumentarar, feltundersøkingar, framstilling av reklamemateriell digitalt, analyse av ein sjølvvalt bedrift og arbeid med marknadsundersøkingar.

Faget passar for alle og du kan ha god nytte av det seinare i livet eller til vidare studiar når du er ferdig på vidaregåande. Etersom du vil lære å løyse ein del praktiske oppgåver, vil du også bli presentert for problemstillingar som er nokså like dei du kan komme til å stå overfor i ein arbeidssituasjon. Elles passar faget også godt dersom du er engasjert i samfunnet eller interessert i menneske og korleis vi kommuniserer.

Du kan ha god nytte av dette faget viss du seinare ønskjer å arbeide med noko innan marknadsføring, leiing, sal, reklame eller ulike prosjekt i ei bedrift. (Henta frå Cappelen Damm AS 2017, Nørgaard og Olsen, Visjon 1 Marknadsføring og leiing 1.)

Eksamensform: Munnleg

Marknadsføring og leiing 2

Marknadsføring og leiing 2 krev at ein har tatt Marknadsføring og leiing 1.

I Marknadsføring og leiing 2 jobbar vi med å få forståing av at marknadsføring er eit systematisk fag. Likevel vil tilnærminga til faget fortfarande vere praktisk og døma vil også her vere frå det verkelege liv. Dette faget inneheld sjølvstøtt ein del teoriar og modellar du må kunne, men du vil straks sjå nytten av å lære dei når du skal arbeide med dei ulike emna i faget.

Vi ønskjer å halde fram med å skape nærleik til det verkelege livet og bruker aktuelle døme som viser den rolla marknadsføring har i samfunnet. På den måten ønskjer vi å byggje bru mellom teori og praksis. Oppgåveløysing er ein viktig del av læringa og du vil få praktiske oppgåver der du blir presentert for problemstillingar som er nokså like dei du kan komme til å stå overfor i ein arbeidssituasjon. I tillegg til oppgåveløysing, varierer vi undervisinga med blant anna bruk av film, dokumentarar, feltundersøkingar og gjennomføring av marknadsundersøkingar.

Du vil kjenne igjen noko av det du lærte i Marknadsføring og leiing 1, men det meste er nytt stoff. I tillegg legg vi vekt på å øve på både munnleg og skriftleg oppgåveløysing, då elevane kan bli trekt ut i begge eksamensformene.

Faget passar for alle og du kan ha god nytte av det seinare i livet eller til vidare studiar når du er ferdig på vidaregåande. Elles passar faget også godt dersom du er engasjert i samfunnet eller interessert i menneske og korleis vi kommuniserer.

Du kan ha god nytte av dette faget viss du seinare ønskjer å arbeide med noko innan marknadsføring, leiing, sal, reklame eller ulike prosjekt i ei bedrift. (Henta frå Cappelen Damm AS 2017, Nørgaard og Olsen, Visjon 2 Marknadsføring og leiing 2.)

Eksamensform: Munnleg eller skriftleg

Næringslivsøkonomi

Økonomistyring

Både i **økonomistyring** og **økonomi og leiing** finn ein *Berekraftig utvikling* som **tverrfagleg tema**. Det betyr å forstå korleis verksemdar skal ta ansvarlege økonomiske val og samtidig handle etisk og miljømedvit.

Kompetansemål :

Næringsliv og samfunn- Eigarformer for bedrifter, bedrifter sin plass i samfunnet , og ulike typar interessekonfliktar som oppstår mellom t.d. tilsette og bedrift, samfunn og bedrift...

Økonomistyring - Hovudvekta i faget er lagt på temaet Økonomistyring, føra rekneskap for bedrifter, , vurderer lønnsmed ved å sjå på ulike nøkkeltal ,kalkulera prisar i handelsbedrifter, utarbeida budsjett med tilhøyrande budsjettavvik , sjå på rekneskapsfører si autorisasjonsplikt, krav til revisor , reflektere over korleis ny teknologi kan bidra til innovasjon o.a

Elevane jobbar stort sett ved hjelp av ferdig programvare på data. Til læreverket følgjer praksisnære modellar for t.d. rekneskapsføring , utrekning av nøkkeltal og ulike budsjettmodellar. Høgast måloppnåing får ein ved tolka dei tala som modellane gjev.

Dette faget passer for den som liker å jobba på data Ein treng ikkje spesielt nivå i matematikk, elevane har både P, S og R-matte, men ein må kunna jobba med tal.

Faget kan knytast opp til dei fleste andre fag ved skulen., og gjev svært god bakgrunn for studiar i økonomi på høgskular, i tillegg er faget allmennyttig, om ein blir barnehagelærer, sjukepleiar , ingeniør, jurist osv, kan det vera nødvendig å ha kunnskap om rekneskap og budsjett. *Kunnskapar innan økonomi er også viktig om ein sjølv skal etablere eiga bedrift.*

Eksamensform: Munnleg/praktisk eller skriftleg.

Økonomi og leiing

Ein treng ikkje økonomistyring for å ta faget økonomi og leiing.

Kompetansemål:

Bedrift og samfunn - Innan Bedrift og samfunn er globalisering nytt emne samt i tillegg til tema frå vg2

Marknadstilpassing og produksjonsplanlegging og - . Hovudvekta i faget er lagt på :

- Marknadstilpassing,
- Dekningspunktanalyse for å vurdere lønnsemd,
- Investeringsanalysar (skal ein seia opp folk og kjøpa nye maskiner?),
- Kapitalbehov (kor mykje pengar treng ein for å starta bedrift, for å utvida bedrifta si?) samt ulike typar
- Finansiering (ulike typar lån).
- Kalkulera pris på varer og tenester

Organisasjon og leiing - Innan Organisasjon og leiing kjem ein inn på høvelege organisasjonsplanar i ei bedrift/organisasjon, elevane teiknar organisasjonskart, korleis leiing kan påverke arbeidsmiljø, bedriftskultur, bærekraft, endringskompetanse, HMT osv .

I dette faget er det også laga praksisnære ferdigmodellar som ein jobbar med på data, og det viktigaste blir å analysere det talmaterialet ein får av modellane. Som i økonomistyring er det ikkje krav om spesielt matematikknivå, både P-S-R-matte er aktuelt, men ein må kunna jobba med tal .

Vi har prøvd å nytta fagdagar til å invitera inn / besøkt fagpersonar innan fagfeltet, sist Innovasjon Norge, Kunnskapsparken i høve etablering av bedrifter.

Faget kan knytast opp til dei fleste andre fag på skulen, og det gjev svært god bakgrunn for studiar i økonomi på høgskular, i tillegg er faget allmenntilleg, om ein blir barnehagelærar, sjukepleiar , ingeniør , jurist osv, kan det vera nødvendig å ha kunnskap om rekneskap og budsjettering, organisasjonsplanar, leiarprinsipp, HMT – arbeid o.a. *Svært viktig er kunnskapar innan økonomi også om ein sjølv skal etablere eiga bedrift.*

Eksamensform: Munnleg/praktisk eller skriftleg.

Rettslære

«Juss er ikke noe puggefag. Juss er logikk, common sense. Juss er gøy.»

(John Christian Elden, norsk høyesterettsadvokat og politiker)

Rettslære er eit fag med mykje case-orientert læring der ein løyser sak aleine eller saman med andre, munnleg eller skriftleg. Av og til blir klasserommet omgjort til ein rettssal der elevane skal forhandle ei sak som rollespel. Rettslære grupper har vore med som publikum i rettssak, besøkt Stortinget og Høyesterett, politiet og Vik fengsel.

Mahatma Gandhi og Barack Obama var/er kjente juristar, men sjølv om du ikkje blir amerikansk president så er juss uansett enormt viktig for deg no og seinare i livet: Lover og reglar brukast nærmast overalt i yrkes- og privatliv.

Society cannot exist without law. Law is the bond of society: that which makes it, that which preserves it and keeps it together. It is, in fact, the essence of civil society.

(Joseph P. Bradley, member of the U.S. Supreme Court)

Rettslære 1

Sentrale tema:

- Avtalerett og kjøpsrett
- Familierett og barnerett
- Arbeidsrett og diskriminering

Eksamen: munnleg

Rettslære 2

Sentrale tema:

- Strafferett
- Forvaltnings- og miljørett
- Personvern
- Menneskerett
- Erstatningsrett

Eksamen: Skriftleg eller munnleg

Sosiologi og sosialantropologi

Heng saman med: Politikk og menneskerettar VG3 (kan takast uavhengig av kvarandre)

Innhald i faget:

- Samfunnsvitskaplege tenkemåtar
- Sosialisering
- Kulturforståing
- Produksjon og arbeid
- Fordeling av gode

Arbeidsmåtar:

- Føredrag
- Pararbeid/gruppearbeid
- Klassediskusjonar
- Aktuelle dokumentarar og artiklar
- Utarbeide og gjennomføre spørjeundersøking
- Ekskursjon til Vik fengsel

Kvifor velje faget?

- Dersom du er nysgjerrig og likar å diskutere og drøfte samfunnsrelaterte spørsmål, kan faget passe.
- 2 SOS er eit samfunnsfag som skal hjelpe deg til å forstå samfunnet rundt deg.
- I samfunnsfaga er det viktig å ha ei spørjande haldning.
- Samfunnsfaga forsøker å finne svar på korleis samfunnet er bygd opp og kvifor me oppfører oss som me gjer.
- Du vil lære å drøfte problemstillingar knytt til kultur og sosiale relasjonar.

Kva yrker vil ein vere attraktiv for med dette faget? Samfunnsforsking, lærar, barnehagelærar, sosionom, økonom, jurist, journalist, barnevernspedagog, sosionom og mange fleire. Faget er svært allmenndannande.

God forkunnskap å ha om du skal ta faget.

Å vere nysgjerrig og interessert i det som skjer rundt deg og oppteken av korleis menneska påverkar samfunnet og korleis samfunnet påverkar menneska.

Eksamensform : Du kan bli trekt ut til munnleg eksamen.

Politikk og menneskerettar

Heng saman med: Sosiologi og sosialantropologi, men kan takast uavhengig

Innhald i faget:

- **Inn i politikken:** Kva er politikk? Kva er makt? Kva er menneskerettar? Kva er demokrati?
- **Parti, velgjarmakt og styringsorgan i Norge:** Korleis fungerer den politiske styringskjeda i Norge? Kva rolle spelar partia og korleis ser partisystemet vårt ut? Kvifor stemmer me som me gjer ved val? Korleis fungerer Stortinget, regjeringa og forvaltninga? Korleis fungerer lokale styringsorgan?
- **Press og påverknad i den norske styringskjeda:** Korleis fungerer dei ulike politiske kanalane- mediekanalane, organisasjonskanalane og korleis brukar me desse kanalane? Er dei like tilgjengelege for alle? Korleis vera ein medborgar?
- **Den internasjonale arenaen:** Her ser me på aktørar på den internasjonale arenaen, me ser på utanrikspolitikken og på media i internasjonal politikk.
- **Samarbeid mellom statar:** Kva former for internasjonalt samarbeid har me? Me ser på FN, det internasjonale menneskerettssystemet og EU.
- **Internasjonale utfordringar:** Kva internasjonale utfordringar står verda ovanfor som me må løysa gjennom internasjonalt samarbeid- me ser på fred og tryggleik, økonomi og fordeling, utvikling og miljø, brot på menneskerettane og ustabile statar.

Korleis jobbar de i faget: Me nyttar læreboka, aktuelle nyhende, gruppe/par-arbeid, individuelt arbeid. Me jobbar munnleg og skriftleg med å knyte teorien me lærer til det som skjer i verda rundt oss i eit forsøk på å forstå politikk og kvifor det er så viktig. Det aller viktigaste verktøyet du lærer gjennom året i dette faget er å skrive fagartikkel. Du lærer kva som er forventet av deg når du skal skrive oppgåver når du kjem på høgare utdanning. Dersom du etter VGS går vidare på høgskule eller universitet så har du eit godt grunnlag for å svare på ei akademisk oppgåve etter at du har teke dette faget.

Kvifor velje faget?: Dersom du er nysgjerrig, du likar å fylgja med på det som skjer rundt deg, du les aviser og interesserer deg for verda rundt deg. Kanskje har du lyst å meine noko om viktige samfunnsforhold? Her får du kunnskap og kompetanse som gjer at du får ei forståing for norske og internasjonale forhold og kva utfordringar verda står ovanfor. Kvifor er det vanskeleg å få til ei fredeleg løysing i Syria? Kvifor fekk vi regjering bestående av Senterpartiet og Arbeiderpartiet i valet 2021? Kvifor er det så vanskeleg å få til forpliktande klimasamarbeid når me veit at FN har sagt at no er det «Kode Rød» for menneskeheita? Kvifor var det viktig for internasjonale samarbeidstilhøve at Biden og ikkje Trump vann valet i USA?

Kva yrker vil ein vere attraktiv for med dette faget? Dersom du vel dette faget kan det hende du vert motivert til å lære deg meir om ulike samfunnsfag på høgare utdanning. Kunnskap om politikk, menneskerettar og samfunnet er relevant for dei aller fleste yrker. Dersom ein vel å utdanne seg vidare innan statsvitskap er journalist, forskar, bistandsarbeidar, politisk rådgjevar, valobservatør, lærar, universitetstilsett, politikar, offentleg saksbehandlar, privat konsulent nokre av dei aktuelle karrierevegane.

Eksamensform: Du kan kome opp i både munnleg og skriftleg eksamen i dette faget.

Psykologi

Psykologi 1

Heng saman med: Psykologi 2 (kan takast uavhengig av kvarandre, men ikkje tilrådd)

Innhald i faget (hovudtema):

- Psykologiens historie og utvikling
- Utviklingspsykologi
- Mennesket og læring
- Psykologiens biologiske grunnlag
- Mennesket og helse

Korleis jobbar de i faget:

Dette er eit nytt fag for dei fleste, så det er ein ny måte å tenke på med mange nye uttrykk og teoriar. Dette gjer at det er ein del forelesingar, oppgåveløysing, dokumentarar og liknande. Prøver å legge opp faget variert, men dette vil variere frå lærar til lærar.

Kvifor velje faget?

Dette er eit fag som handlar om menneske, korleis mennesket fungerer og samarbeider med andre. Det er eit eige fag og det kan vere (er) eit reiskapsfag i mange andre fag og utdanningar. Ein treff det i helseutdanning, lærarutdanning, organisasjonsutdanning, idrett m.m.)

Eksamensform: Munnleg

Psykologi 2

Det heng saman med psykologi 1. Det kan takast uavhengig av psykologi 1, men ein anbefaler å ha gjennomført psykologi 1 først.

Innhald i faget:

- Psykologien i dag
- Sosialpsykologi
- Kommunikasjon
- Helsepsykologi

Korleis jobbar de i faget:

Det er ein del gjennomgang av fagstoff, blanda med dokumentarar og nokre filmar, arbeid på eigenhand og til tider i grupper. Det er ein god del teoriar kring sosial kompetanse, grupper, roller og konflikt, samt fleire modellar kring kommunikasjon. Innan helsepsykologi kjem ein inn på diagnosesystemet og førebygging av psykiske vanskar. Ein vektlegg meir akademisk skrivning i psykologi 2, så ein arbeider ein del med tekstskriving.

Kvifor velje faget? Sjå psykologi 1

Eksamens form : Munnleg eller skriftleg

Engelsk

Engelsk 1 (vg2)

Innhald i faget

- Utvikla og bruka engelsk til å bli god til å lytta, snakka og skriva tilpassa ulike situasjonar
- Vise forståing, sjølvstendig refleksjon og kritisk tenking i analyse av nokon aktuelle samfunnsdebattar i engelskspråklege land
- Analysere, drøfta og lesa skjønnlitterære tekstar, inkludert nokre sjølvvalde tekstar
- Utforska og presentere minst eit sjølvvald emne knytt til språk, kultur, samfunn eller vitskap ved kritisk bruk av engelskspråklege tekstar og andre kjelder
- Reflektere over språklege variantar i nokre engelskspråklege land
- Reflektere over engelsk i media og meningsutveksling globalt

Korleis jobbar me i faget

- **Aktiv** språktrening munnleg og skriftleg i ulike situasjonar og sjangrar
- Analysere, drøfta, lytta, samtale, snakka, skriva, reflektere og utforska ulike engelskspråklege aktuelle tema
- Lesa og reflektere over ulike litterære og samfunnsfaglege tekstar i bøker, på nett og på film
- Individuelt arbeid og personleg utvikling
- Samarbeid med andre, munnleg språktrening og meningsutvekslingar
- Undervegsvurdering
- Veksling mellom munnleg og skriftleg arbeid, gir ein god sjanse til å få vist fram sine styrker og til å utvikla seg i faget engelsk 1.

Kvifor velje faget?

- Engelsk 1 passar saman med alle dei andre programfaga og er eit supert støttefag for fellesfag som historie og norsk
- Uansett kva du vel å studere eller arbeide med etter vidaregåande vil du ha bruk for engelsk
- Engelskspråklege tekstar og til dels undervisning er ein del av dei fleste universitets- og høgskulefag
- Engelskferdigheiter og innsikt i tematikk kring språk, samhandling, kultur og kommunikasjon er gull verdt på ein global arbeidsmarknad.
- Engelsk kan vera eit lingua franca i møte med andre
- Du får to karakterar, ein munnleg og ein skriftleg

Eksamensform

Det er skriftleg og munnleg karakter i faget og ein kan bli trekt ut til skriftleg og/eller munnleg eksamen.

For meir informasjon om faget sjå Utdanningsdirektoratets sider:

<https://www.udir.no/lk20/eng04-02/kompetansemaal-og-vurdering/kv300>

Engelsk 2 (vg3)

Faget bygger på engelsk 1, du *bør*, men må ikkje ha engelsk 1 for å velja engelsk 2.

Innhald i faget

- Bruka eigna lese-, lytte-, tale- og skrivestrategiar tilpassa situasjon og føremål
- Bruka eit rikt, presist og variert språk av generell og fagspesifikk art på en hensiktsmessig og situasjonstilpassa måte både skriftleg og munnleg
- produsere ulike typer skriftlege og muntlige faglige tekster med klart innhold, hensiktsmessig stil og struktur
- ha kritisk kjeldebruk
- visa sjølvstendig refleksjon og kritisk tenking i lesing og drøfting av ulike typar tekster
- tolka og drøfta nokre typar skjønnlitterære tekstar på engelsk i lys av deira historiske og kulturelle samanhengar
- utforska og drøfta nokre engelskspråklege lands språklege, kulturelle og politiske innflytelse i verda
- samanlikna og vidareformidle nokon samfunnsmessige og politiske forhold i to engelskspråklege land ut frå historiske samanhengar
- utforska og presentere minst eitt sjølvvald emne frå engelsk 2 ved kritisk bruk av engelskspråklege tekstar og andre kjelder

Korleis jobbar me i faget

- **Aktiv** språktrening munnleg og skriftleg i ulike situasjonar og sjangrar
- Analysere, drøfta, lytta, snakka, skriva, reflektere og utforska ulike aktuelle engelskspråklege tema på eit høgare nivå enn engelsk 1
- Lesa og reflektere over litterære og samfunnsfaglege tekstar i bøker, på nett og på film
- Individuelt arbeid og personleg utvikling, samarbeid med andre, språktrening og meningsutvekslingar tett på samfunnsdebatten i den engelskspråklege verda og globalt
- Undervegsvurdering
- Veksling mellom munnleg og skriftleg arbeid, gir ein god sjanse til å få vist fram sine styrker og til å utvikla seg i faget engelsk 2

Kvifor velje faget?

- Gode engelskferdigheiter er ei styrke i utdanning, i arbeidslivet og sosialt
- Mykje av undervisninga og lærestoffet på universiteta og høgskulane er på akademisk engelsk. Med engelsk programfag blir du betre rusta for høgare utdanning.
- Engelskferdigheiter og innsikt i tematikk kring språk, samhandling, kultur og kommunikasjon er gull verdt på ein global arbeidsmarknad.
- Du får to karakterar, ein munnleg og ein skriftleg

Eksamensform

Det er skriftleg og munnleg karakter i faget og ein kan bli trekt ut til skriftleg og/eller munnleg eksamen. For meir informasjon om faget sjå Utdanningsdirektoratets sider:

<https://www.udir.no/lk20/eng04-02/kompetansemaal-og-vurdering/kv301>

Framandspråk

Fransk 1 og 2

Om du ikkje har fransk frå før, kan det vere høve til å velje faget som programfag i vg2 (nivå 1; 5 timar) og vg3 (nivå 2; 5 timar).

Innhald i faget:

Hovudtema på nybegynnarnivå vil vere: heimstad, venner, familie, vekedagar, månader, årstider, klokka, å handle på bakeri, å fortelje kva ein gjer i løpet av ei veke; på skulen og i fritida, kvardagsrutinar, vêret, fargane, å spørje om vegen på ukjend stad og forklare andre vegen, å kjøpe billetter, å bestille drikke på kafé, å bestille mat på restaurant, å snakke om mat og matlaging, å snakke om ferieaktivitetar, å snakke om kva ein har gjort, kva ein gjer og kva ein skal gjere.

Korleis ein jobbar i faget:

I løpet av to år skal ein oppnå ein kompetanse i det franske språket, både skriftleg og munnleg ved hjelp av ulike hjelpemiddel; ulike type tekstar, lytteøvingar, digitale verktøy, film, musikk, song og liknande.

Kvifor velje faget?:

Auka internasjonalisering gjer det nødvendig å ha kjennskap til andre framandspråk. Fransk er eit viktig internasjonalt forhandlingsspråk og offisielt EU/FN – språk saman med engelsk.

Fransk snakkar ein til dagleg hovudsakleg i Frankrike, Belgia, delar av Sveits og Canada, Karibia, Nordvest og sentral Afrika og i delar av Asia. (44 land og 155 millionar personar).

Språk som programfag gje 0,5 språkpoeng pr år.

Kan du fransk, blir du attraktiv for:

- reiseliv og turisme
- hotell- og restaurantbransjen
- offshoresektoren
- idrettsorganisasjonar
- internasjonalt arbeid (tolk/oversettar)
- humanitære organisasjonar (tolk/oversettar)
- media
- bilindustrien
- kultursektoren
- romfartsindustrien
- handelssektoren
- skular og universitet
- teknologibedrifter
- politikk

Forkunnskap: Dette er ei nybegynnarfag, så ein treng ikkje forkunnskap, men ei interesse for språk er eit godt utgangspunkt.

Eksamensform: Skriftleg og/eller munnleg

Fordjupingspoeng: Faga gje 0,5 språkpoeng kvar, når ein tek dei om programfag

Tysk 1 og 2

I vg2 kan ein velje Tysk nivå 1 som programfag. Dette gjeld då dei som har eit anna framandspråk som fellesfag, til dømes spansk. Tysk 1 er begynnaropplæring i språket.

Innhald i faget:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- forstå og bruke eit ordforråd som dekkjer daglegdagse situasjonar
- delta i enkle og spontane samtalsituasjonar
- finne relevante opplysningar og forstå hovudinnhaldet i skriftlege og munnlege tilpassa og autentiske tekstar i ulike sjangrar
- samtale om daglegliv, personar og aktuelle hendingar i språkområdet og i Noreg
- samanlikne nokre sider ved tradisjonar, skikkar og levemåtar i språkområdet og i Noreg
- skrive tekstar som fortel, skildrar og informerer
- bruke lytte-, tale-, lese- og skrivestrategiar tilpassa føremålet

Konkrete tema kan vere:

- hobbyar og fritid
- familie og vener
- festtradisjonar (jul , påske o.a.)
- skule , utdanning og framtidsplanar

Viktige arbeidsmåtar:

- lytte til/lese og forstå tekstar
- samtale om tekstar
- spontane dialogar om ulike emne
- pararbeid og mindre gruppearbeid med presentasjonar
- lære språkstrukturar gjennom munnlege og skriftlege øvingar

Kvifor velje faget?

Tysk 1 passar for alle som er interessert i språk og ønskjer å meistre fleire framandspråk. Tyskland er ein viktig handelspartner for Noreg, og gode kunnskapar i tysk er gunstig med tanke på ulike næringslivsbransjar. Språkkunnskapar kan òg gjere det enklare å studere i utlandet.

Eksamensform: Skriftleg og/eller munnleg

Fordjupingspoeng: Faga gje 0,5 språkpoeng kvar, når ein tek dei om programfag

Tysk 3

Heng saman med: krev fullført fellesfag tysk 2

Innhald i faget (hovudtema):

Tysk 3 er ei vidareføring og fordjuping av aktivitetar og emneområde frå fellesfaget tysk 2.

Hovudfokuset er todelt:

- Du vil vidareutvikle din munnlege og skriftlege språkkompetanse i tysk ved å møte og bruke språket i varierte og autentiske situasjonar. Vi les, lyttar til og diskuterer tyskspråklege tekstar av ulike sjangrar (som noveller, roman, dikt, artiklar) og ser og lyttar til filmar, nyhendesendingar, musikk og bilete.
- Samstundes vil du fordjupe i ulike emne innan tyskspråkleg samfunns- og kulturliv. Det kan vere emne innanfor litteratur, samfunns spørsmål, kultur, historie, språk (t.d. dialektar), geografi og politikk. Du skal også gjennomføre eit fordjupingsarbeid med emne innan tyskspråkleg litteratur, samfunn og kultur.
- Innhald og arbeidsformer vil minne litt om fellesfaget engelsk på vg1 – berre på tysk.

Korleis jobbar de i faget:

Vi bruker varierte arbeidsformer. Det blir mykje par-og gruppearbeid der du trener på å snakke tysk fritt. Difor er det ein fordel om du likar å delta i munnlege aktivitetar og er med på å snakke mest mogleg tysk i timane. Vi har også med skriftlege oppgåver – både bunde der du øver inn språklege mønstre, og frie der du skriv lengre tekstar. Læraren bruker tysk som undervisningsspråk i større grad enn i fellesfaget. Dei åra skulen har kunne tilby tysk3 har gruppa vore lita (5-9 elevar) slik at elevane har hatt god moglegheit til å påverke undervisningsforma og -innhaldet, og dei har fått individuell oppfølging ut frå sine behov. Vi har organisere kurset med 3-4 veketimar og ei studiereise eller ei utveksling på 10-14dagar.

Kvifor velje faget og kva yrker vil ein vere attraktiv for med dette faget?

- «Å lære seg tysk er spennende, men også lurt og viktig for hver enkelt og for Norge. Å velge tysk er en inngang til gode jobbmuligheter, til utviklende kulturopplevelser og til nye bekjentskaper. Velg tysk fordi du vil jobbe i Tyskland, velg tysk fordi du vil bli lærer, velg tysk fordi du er opptatt av tysk litteratur eller musikk.» Eirik Welo. Prodekan ved UIO og Are Turmo, kompetansedirektør NOH. Kjelde: www.aftenposten.no, 9.3.2018
- Du er «sikret jobb med tysk pluss økonomi eller tekniske fag. Tysk er det klart mest etterspurte språket etter engelsk.» seier Are Turmo. aftenposten.no (18.3.2018)
- Tysk vert snakka av om lag 120 millionar menneske og det største morsmålet i Europa.
- Du vil lære tysk på høgste nivået som studieførebuande utdanningsprogram kan tilby. Den kompetansen er ettertrakta i mange samanheng. Tyskland er Noreg sin viktigaste handelspartner, ein av sju NHO-bedrifter har behov for tysktalande medarbeidarar.

God forkunnskap å ha om du skal ta faget?

Du likar å delta i munnlege aktivitetar og at du er viljug til å snakke tysk i timane. Du treng ikkje ha full kontroll på grammatikken, men du bør ha ein grunnleggande forståing for verbbøying og kasussystemet/setningsanalyse. Det hjelper med god innsikt i norsk og engelsk språk og grammatikk.

Eksamensform: Munnleg eller skriftleg.

Fordjupingspoeng: Faget gje 1 språkpoeng.

Spansk programfag – spansk 2 vg3

Faget bygger på spansk 1, som eit fleirtal av dykk som går på studieførebuande studieretningar ved Sogndal vgs, har som fellesfag i 1. og 2. klasse. Om du ønskjer å bli verkeleg flink i dette språket og bli betre rusta til å kunne bruke det til noko seinare, bør du gå vidare på nivå 2. Då vil du både lære meir, og du vil lære grundigare det du alt kan, både når det gjeld å kommunisere og å få innsikt i kultur og samfunn i den store spanskspråklege verda. Faget er altså både ei fordjuping og ei utviding av det du lærte i spansk 1, og har ein større progresjon, og du vil i større grad lære deg å forstå og bruke språket, skriftleg og munnleg, i ulike samanhengar.

Sentrale kompetanse-området i faget:

- Lære å uttrykke seg, og forstå det andre uttrykker, på språket, i ulike situasjonar og samanhengar, gjennom ulike medium og sjangrar. Det handlar både om å lese, lytte, snakke og forstå, og alle dei fire ferdigheitene blir det lagt opp til at ein skal øve på, på ulike måtar.
- Lære seg eit variert ordforråd og strukturane i språket, slik at ein kan sette orda saman til større meiningsberande einingar, og kan bruke språket i varierte og autentiske samanhengar, både munnleg og skriftleg.
- Bli kjent med ulike sider ved samfunnsliv og kultur, historie og geografi i landa der språket blir snakka. Møte språket og kulturen gjennom ulike typar tekstar, medium og kulturelle uttrykksformer, bl.a. film, sport, musikk, bildekunst og digitale medium.

Gode grunnar til å lære seg spansk godt:

- Eit verdsspråk som blir snakka i over 20 land av nærmare 500 millionar menneske
- Eit språk du kan få nytte av både i Europa og i andre verdsdelar
- Eit språk som gir deg tilgang til ein stor og variert kulturkrets
- Eit språk du kan få bruk for både som turist og som student og yrkesutøvar, både i og utanfor Norge
- Eit språk som er nært beslekta med fleire andre europeiske språk og dermed gir deg høve til å kunne forstå/gjere deg forstått i eit utvida område
- Eit fag som har sitt opphav i latin og difor kan gi eit betre forståingsgrunnlag i fag og vitenskapar der ein brukar latinsk terminologi

Yrke/næringsvegar der det kan kome godt med å kunne spansk:

- Dei fleste yrke innanfor reiseliv og turisme
- Innanfor eksportretta industri og produksjon
- Innanfor forskning, utdanning og kulturformidling
- Innanfor massemedia og kommunikasjon
- I utanriksteneste/diplomati, utviklingshjelp og internasjonale organisasjonar

Faget er eit 5-timars fag, og du får to karakterar, éin i skriftleg og éin i munnleg. Du kan bli trekt ut til eksamen både i skriftleg og munnleg. Elles same reglar for fordjupingspoeng som andre framandspråk.

Medie- og Informasjonskunnskap 1.

Medie – og informasjonskunnskap 1 er eit praktisk / teoretisk fag som byggjer på eit samfunnsvitskapeleg og humanistisk grunnlag.

Faget gir varierte og levande innblikk i rolla media har i samfunnet.

I MIK1 er hovudvekta lagt på fjernsyn, film, journalistikk og mediehistorie i eit norsk perspektiv. I tillegg kjem utviklinga av sosiale media, der det globale også spelar ei viktig rolle i den norske mediekvardagen.

Faget gir også innblikk i reklame, informasjonsarbeid og korleis me blir påverka av media.

Etikk / samfunnsoppdraget til media er også ein viktig del av faget. Det same gjeld den norske mediepolitikken som sikrar mangfald av media.

Kritiske blikk på media, filmanalyse og enkle praktiske øvingar i journalistikk/ foto gjer innhaldet i faget variert og spennande. Faget er ein fin veg til å bli betre kjend med sterke sider du kanskje ikkje visste at du hadde.

Til vanleg vert ein ekskursjon til sentrale mediebedrifter i Media City i Bergen lagt inn i det faglege opplegget. Med besøk mellom anna på TV2, NRK og andre viktige medieverksemder.

Eksamensform: munnleg.

Medie- og Informasjonskunnskap 2.

Medie – og informasjonskunnskap 2 er eit praktisk / teoretisk fag som byggjer på eit samfunnsvitskapeleg og humanistisk grunnlag.

Faget gir varierte og levande innblikk i rolla media har i samfunnet og verdien av ytringsfridom, frie media og demokratiutvikling.

I MIK2 er hovudvekta lagt på fjernsyn, film, journalistikk og mediehistorie i eit internasjonalt perspektiv. I tillegg kjem utviklinga av sosiale media, der globaliseringa er altovergripande.

Faget har også praktiske øvingar i kampanjeplanlegging, reklame og/ eller informasjonsarbeid og journalistikk.

Mediepåverknad og korleis media kan bli misbrukt av autoritære krefter er ein viktig del av faget.

Her står skilnaden mellom autoritære, sosialt ansvarlege og liberalistiske mediesystem sentralt.

(Kina / Nord-Korea / Iran - Europa / Norge – USA).

Mediekritikk vert ivareteken blant anna med analyse av eigarskapet til Rupert Murdoch / Fox News i USA/ Australia. Etikk / samfunnsoppdraget til media er gir auka innsikt i rolla media skal ha. Det same gjeld mediepolitikk som sikrar mangfald av media.

Kritiske blikk på media, filmanalyse og enkle praktiske øvingar i journalistikk/ foto gjer innhaldet i faget variert og spennande.

Faga passar for svært mange yrke / utdanningar seinare. Det gjeld pedagogiske yrke, ulike kommunikasjonsfag. Medieyrke, der studiar både i teoretiske mediefag på høgskule/universitetsnivå i inn- og utland er relevante. Mange av dei som har teke faget arbeider også som journalistar/kommunikasjonsarbeidarar.

Faget har ekskursjon til sentrale verksemder innanfor informasjon/kommunikasjon på Leikanger og brukar kommunikasjonsverksemder på Fosshaugane Campus i undervisninga (Gasta Design/Kommunikasjon).

Eksamensform: praktisk/munnleg eller skriftleg.